

Trondheim 01.10.2019.

Til
Olje- og energidepartementet
E-post: postmottak@oed.dep.no

Fra
Jacob B. Kryvi
E-post: jacob.kryvi@ntnu.no

Høringsuttalelse til NVEs forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land

NVE har i sitt forslag til Nasjonal ramme for vindkraft på land foreslått 13 nye områder for vindkraftutbygging i Norge. Disse kommer i tillegg til allerede gitt konsesjoner.

Den siste rapporten fra FNs naturpanel peker på tap av areal som den største trusselen mot naturmangfoldet. Den mengden energi som man kan hente ut fra en mulig vindkraftutbygging som foreslått i Nasjonal ramme er målt opp mot arealbruken som nødvendiggjøres svært beskjeden. Det er etter min mening ikke forsvarlig å fortsette en videre utbygging av vindkraft i Norge når man nå begynner å forstå hvilke konsekvenser dette kan ha for naturmangfoldet.

Natur og naturopplevelser betyr mye for nordmenn. Å ha fri tilgang til naturen er noe vi tar for gitt i Norge gjennom allemannsretten. Hvis man sammenlikner med forhold i en rekke andre land så ser man at en slik grunnlovsfestet rett til adgang til naturen på ingen måte er en selvfølge. Å frata mennesker som lever i nærheten av vindkraftverk denne retten til å oppleve natur og stillhet mener jeg er galt, og har sannsynligvis også ringvirkninger i et folkehelseperspektiv.

Urørte naturområder vil det bli stadig færre av i fremtiden. Man kan tenke seg at disse vil stige i verdi ettersom folk vil ønske å oppsøke slike områder i en stadig mer tettere befolket og utbygd verden. De områdene som har vært brukt til vindkraftverk vil i lang fremtid være merket som tidligere industriområder. Jeg mener at i dette perspektivet vil det være galt å frata også fremtidige generasjoner muligheten til å benytte seg av de fordeler et urørt naturområde vil ha. Mange av de områdene som berøres nå vil f.eks kunne brukes til naturopplevelsesheturisme i fremtiden.

Det er min mening at:

- Nasjonal ramme for vindkraft på land må forkastes
- De konsesjonene som er gitt men som ikke ennå er under utbygging må trekkes tilbake.
- I lys av informasjon som har kommet frem om mangelfulle konsekvensutredninger av vindkraftanlegg, og med FNs siste rapport om naturens tilstand, må også vindkraftverk som er under bygging stanses mens det foretas nye konsekvensutredninger.

Resten av denne høringsuttalelsen vil ta for seg et bestemt vindkraftverk under bygging i Trøndelag. Det er min mening at naturinngrepene en vindkraftutbygging innebærer er sterkt underkommunisert. Jeg vil nå presentere bilder fra byggefasen av et vindkraftverk, og bilder tatt fra samme område før byggefasen startet. Jeg håper med dette å få flere til å forstå hvilke naturverdier som nå er i ferd med å gå tapt.

Det hevdes ofte av vindkrafttilhengerne at motstanderne av vindkraft bare er bekymret for at utsikten deres blir ødelagt. (Derav uttrykket «NIMBY» - Not In My Backyard). Her kan se at dette ikke er tilfelle, da vindturbinene ikke en gang er kommet på plass. Dette skjer først til neste år.

Geitfjellet Vindkraftverk – Et «case» studium

Geitfjellet vindkraftverk er et av seks vindkraftverk som Fosen Vind har under oppføring i Trøndelag nå. Fosen Vind er eid av Statkraft (52%), TrønderEnergi (8%) og Nordic Wind Power Da (40%) som igjen er eid av Credit Suisse og sveitsiske BKW. Entreprenør er Johs. J. Syltern. Det er interessant å merke seg at Statkraft i 2015 skrinla alle planer om en videre vindkraftsatsing i Trøndelag. Med denne beslutningen ble også byggingen av den nye sentralnettlinjen til Statnett gjennom Sør-Trøndelag midlertidig stanset. Grunnet sterkt politisk press ble Statkraft tvunget til å omgjøre denne beslutningen.

Geitfjellet Vindkraftverk er lokalisert sør for Krokstadøra i Snillfjord. Vindkraftverket krever nå rundt 30 kvadratkilometer av det som tidligere var urørt natur. Her skal det til neste år settes opp 43 vindturbiner av typen Vestas V136. Disse har rotordiameter på 136 meter, tårnhøyde på 87 meter, og blir da 155 meter høye. Med 43 turbiner på 4,2 MW blir total effekt for Geitfjellet Vindkraftverk på 180,6 MW. Forventet årsproduksjon er ifølge Fosen Vind sine sider på 548 GWh. Dette tilsvarer rundt en 65. plass på listen av årsproduksjonen for norske vannkraftverk.

Snillfjord kommune sa i 2012 ja til utbyggingen av tre vindkraftverk i kommunen (Geitfjellet, Remmafjellet og Svarthammaren). Her kan man gjøre seg noen tanker om at det er betenkelig at en kommune som har en befolkning på 980 personer og med 12% større areal enn Oslo fylkeskommune skal kunne forvalte store naturverdier på denne måten når det lokkes med store pengegevinster.

Området rundt Geitfjellet var et svært verdifullt naturområde, både med tanke på fugleliv og for friluftsliv. Naturmangfoldsrapporten (av Miljøfaglig utredning AS) og kulturminnerapporten (av AMBIO rådgivning AS) har jeg hørt fra flere kilder at er mangelfull. En liten titt i konsekvensutredningen sannsynliggjør dette. Der kan man blant annet lese at befaring for kulturminner ble foretatt på to dager med dårlig vær og sludd i begynnelsen av mai 2010. Siden jeg har gått i dette området selv så kan jeg fortelle at det ikke er mye areal man får dekket på så kort tid i et slikt ulendt terreng.

Firmaet som har ansvar for naturmangfoldsrapporten har ikke engang befart området, men har støttet seg på tidligere rapporter fra området, blant annet av Ask Rådgivning. Miljøfaglig Utredning AS skriver at de har fått litt ekstra hjelp av fuglekikkere i området, men dette stemmer dårlig med det jeg har hørt fra hobbyornitologer bosatt i Snillfjords-området. Herfra har jeg fått høre at rapporter om rødlistearter har blitt ignorert. Man kan således mistenke at en slik naturmangfoldsrapport har blitt skreddersydd til å finne akkurat så få rødliste-arter at en utbygging kan gjennomføres.

Selv om jeg ikke er noen ornitolog observerte jeg flere rødlistearter i de tre dagene jeg besøkte Geitfjellet i sommeren 2018. Den 31. mai observerte jeg Gjøk som sannsynligvis hekket i nærheten av Kaldvatnet, og natt til 1. juni observerte jeg en Hubro som fløy i lav høyde rett over meg over Geitfjellet i retning vest. Etter å ha snakket med fuglekjennere i området så vet jeg nå at det er registrert hekking av Hubro på Remmafjellet i sommer. Der har Statkraft som kjent fortsatt konsesjon til å bygge ut ytterligere vindkraft. Andre arter jeg observerte som ikke står på rødlisten er Fjellvåk (som etter alt å dømme hekket på selve Geitfjellet), mange Heiloer og en del rype.

Resten av dette høringsvaret består av en serie bilder (30 i tallet) fra Geitfjell-området tatt i 2018 og 2019.

Med vennlig hilsen,

Jacob B. Kryvi

Figur 1: Toppen av Geitfjellet (563 moh) den 1.juni 2018.

Figur 2: Toppen av Geitfjellet den 8. september 2019. Toppen er planert og er erstattet av et betongfundament og en stor oppstillingsplass for kranen som skal heise på plass delene til vindturbinen (bare en liten del av denne oppstillingsplassen er synlig i bildet).

Figur 3: Utsikt mot Grønhaugen (i forgrunnen) og Geitfjellet (i bakgrunnen) den 31. mai 2018.

Figur 4: Samme utsikt den 8. september 2018. Det er bygget 42 km med anleggsvei i området som er dimensjonert for svært tunge og lange transporter. I bakgrunnen ser man Remmafjellet, der Statkraft har konsesjon til å bygge vindkraftverk.

Figur 5: Utsikt mot Gråhammaren den 17. juni 2018.

Figur 6: Samme utsikt den 8. september 2019. Skjæringen i bakgrunnen med tilhørende fylling har ødelagt et betydelig areal av et av de få skogsområdene i planområdet. Det er vanskelig å få inntrykk av dimensjonene involvert i utbyggingene ved å bare å studere slike bilder.

Figur 7: Utsikt fra Langlidsheian (683 moh) i retning vest den 31. mai 2018.

Figur 8: Samme utsikt september 2018. Det sier seg selv at disse inngrepene ikke kan reverseres.

Figur 9: I villmarken den 1. juni 2018. Bildet er tatt litt sør for Geitfjellet.

Figur 10: Året etter er dette en anleggsplass.

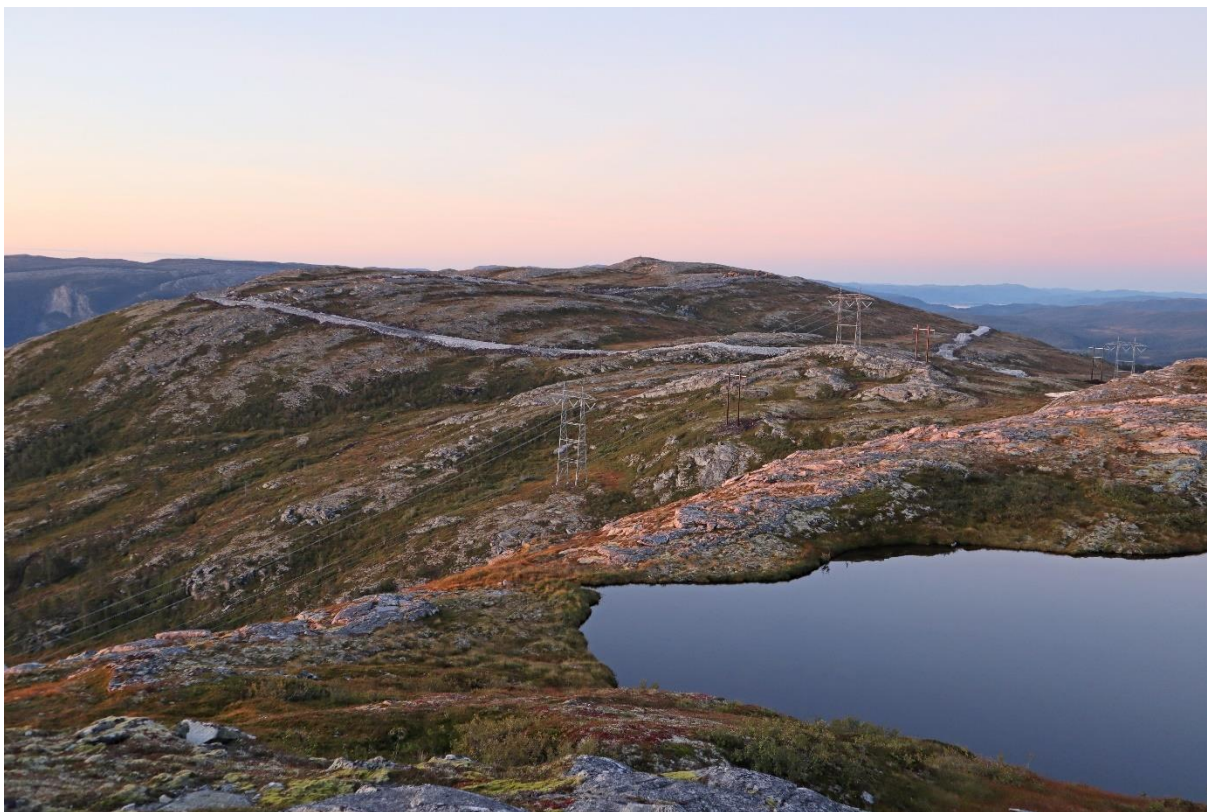
Figur 11: Toppen av Gråhammaren i 2018.

Figur 12: Toppen av Gråhammaren året etter. Et betongfundament for en vindturbin er plassert på omtrent samme punkt som der varden sto. I MTA-planen er denne toppen blitt godkjent som massetak.

Figur 13: Utsikt fra Gråhammaren mot nord. Dette er (var) norsk natur på sitt aller vakreste. (I dette bildet har jeg fjernet tre strømførende master i photoshop. Disse var dessverre allerede blitt satt opp da jeg besøkte området.)

Figur 14: Utsnitt av utsikt i samme retning september 2019. Til neste år vil man ha utsikt til 7 vindturbiner i denne retningen. (Bildet er tatt under dårlige lysforhold.)

Figur 15: Utsikt mot vest fra Gråhammaren i 2018. Til neste år vil man ha utsikt til 8 vindturbiner på Geitfjellet til venstre i bildet, og 12 vindturbiner på platået til høyre i bildet nedenfor Geitfjellet. Det nye 420kV sentralnettet er synlig helt til høyre i bildet.

Figur 16: Varden på Gråhammaren sommeren 2018. Den er beskrevet til å "være av liten kulturhistorisk betydning" i konsekvensutredningen. Er folket i Snillfjord enige i denne vurderingen tro? I alle tilfelle befinner denne varden seg nå som fyllmasse i anleggsveiene.

Figur 17: Bilde tatt i nærheten av Gråhammaren i retning sør den 17. juni 2018.

Figur 18: Bilde tatt fra samme sted den 8. september 2019. Trafostasjonen (midt i bildet) og massetakene utgjør svært synlige inngrep i naturen..

Figur 19: Bilde tatt i retning Geitfjellet i juni 2018. Inntil i fjor sommer var dette et bortimot totalt uberørt område.

Figur 20: Bilde tatt fra samme sted høsten 2019. Her er det nå hektisk anleggsaktivitet.

Figur 21: Bilde tatt fra i nærheten av Tverrelvtjørn mot Langlidsheian.

Figur 22: Riggområde og steinknuseverk er blitt etablert i samme området som på bildet over (nærmere bestemt på andre siden av bekken på bildet over). Massetakene er svært store, med kanter på i alle fall ti meters høyde. Det er vanskelig å få inntrykk av dimensjonene på bilder som dette.

Figur 23: Et av flere massetak i planområdet.

Figur 24: Anleggsvei og massetak i det som før var inngrepsfri natur. Toppen av Gråhammaren, med tilhørende anleggsvei, er synlig i bakgrunnen.

Figur 25: I forbindelse med utbyggingen på Geitfjellet er det bygget 42 km med ny vei. I bakgrunnen ser man området rundt Svarthammaren der Trønderenergi AS, Njodr AS og Norsk Vind Energi AS har søkt om konsesjon til å bygge ut ytterligere vindkraft.

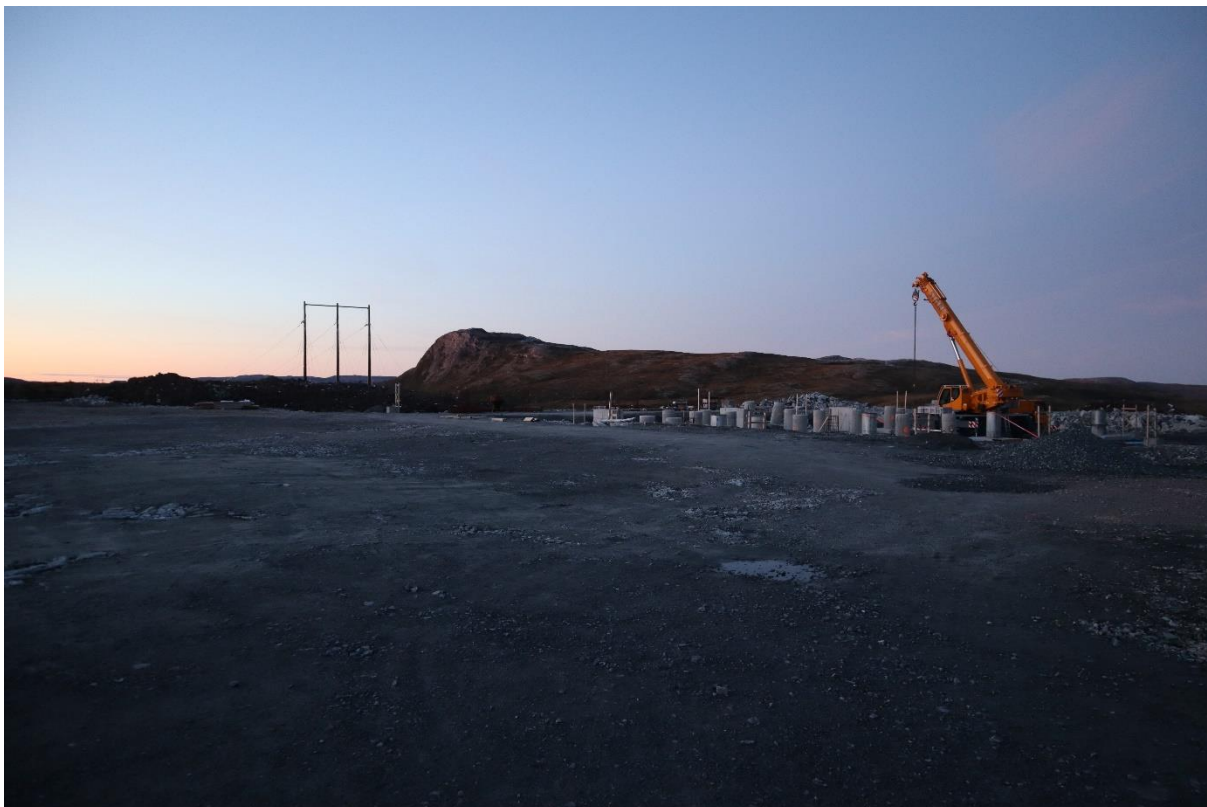
Figur 26: Store deler av planområdet ligger i nedfallsområdet til drikkevannskilden Våvatnet. Dette skiltet advarer om faren for forurensning forbundet ved anleggsarbeidet. Den største faren for forurensning kommer riktignok ved risikoen for brann i en av vindturbinene.

Figur 27: Ved Grønhaugen, september 2019. Store deler av veinettet ligger i myrområder, som man kan tydelig se langs anleggsveiene. (Til informasjon så er varden som sto på Grønhaugen nå borte.)

Figur 28: Gjennom dette området er det også satt opp nytt strømførende nett. Både lokal nettilknytning til Geitfjellet og, som her i bildet, det nye sentralnettet (også kjent som «monstermaster») som ble bygget for å frakte videre strømmen fra vindkraftutbyggingene i Trøndelag. (Prislapp 5,5 milliarder kroner).

Figur 29: Til syvende og sist blir dette et verdivalg: Er vi villige til å ofre noen av våre siste urørte naturområder for å produsere enda litt mer strøm? (Her er trafostasjonen ved Geitfjellet under bygging, september 2019)

Figur 30: Eller skal det fortsatt være urørte naturområder igjen utenfor nasjonalparkene, til glede og inspirasjon for oss og fremtidige generasjoner, og for å være sikker på at man kan opprettholde levedyktige populasjoner av fugler og dyr i fremtiden?